

BANYS DE SANT SEBASTIÀ

Sapone di sale, sapone di mare

El passat 18 de setembre es calava foc a l'edifici central dels Banys de Sant Sebastià, a la Barceloneta. Es donava, així, un pas més en la degradació d'un establiment que ha presidit el lleure dels barcelonins durant més de setanta anys.

Estat en què es troba actualment el balneari de Sant Sebastià.

Ramon Aymerich

«**R**ecordo molt bé que una nit es va presentar una orquestra excel·lent, de negres, els Chocolat Kiddies, que havien debutat dies abans en una revista del Teatre Olímpia. Eren unes nits brillantíssimes, les més selectes de la Barcelona nocturna, les més elegants. Això, ja dic, va ser abans de la guerra, quan el Casino de Sant Sebastià va viure moments d'esplendor». Andreu Avel·lí Artís, *Sempronio*, recorda també quan la consumició, el conyac, costava tres pessetes amb cinquanta —«no pensi, déu n'hi do per a l'època»— i que de tot el conjunt de banys públics de la ciutat —els Astilleiros, els Orientales— aquells eren els més selectes.

El balneari el va muntar la família Ribalta, el 1910, quan entre les classes benestants de Barcelona l'aigua havia deixat de ser un neguit per a esdevenir espai públic d'esbarjo. Els Ribalta no l'abandonarien fins el 30 de maig de 1988, una volta acabada la concessió dels terrenys atorgada pel Port Autònom de Barcelona. Ho havien intentat tot. El 1969 demanaren d'aixecar un hotel que —malgrat el vist-i-plau de l'ajuntament barceloní— no obtingué el permís de Madrid. Nou anys més tard, llançaren la proposta d'un centre d'hidroteràpia que tampoc prosperà.

Un escenari en ruïnes

El passat 4 de juliol, una empresa d'enderrocaments retirava de la platja les guixetes i les casetes de bany i les emmagatzemava a l'edifici del Casino. En aquells moments, tot el balneari era ja irrecuperable: les piscines, les cabines, totes les sales eren plenes de ruïna, l'estucat escrostonat, recorregudes per les rates i, ocasionalment, per amors furtius i mal pagats. Les poques perspectives del negoci havien convertit els banys en l'escenari de la Barcelona abandonada, refugi d'indigents i borratxeres mal païdes.

Amb la postguerra, abandonat el Casino, les classes populars s'apoderarien dels banys. Centenars de famílies *Ulises* s'abocaven els caps de setmana a la platja i les piscines del complex. Però, tot i que la moral obligava a la separació de sexes a l'hora de la remullada, l'ambient disbauxat de l'establiment es mantingué. I així, si el Casino

FILMOTECA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

DIMECRES, 26

18.00 h.: LA GOLFA, *Jean Renoir*, 1931. França. V.O.S.E.

20.00 h.: CEDDO, *Ousmane Sembene*, 1976. Senegal. V.O.S.francès.

22.00 h.: EL REINO DE NAPOLES, *Werner Schroeter*, 1978. RFA-Itàlia. V.O.S.E.

DIJOUS, 27

No hi ha sessions.

DIVENDRES, 28

18.00 h.: EL TEMPS SUSPÈS, *Peter Gothár*, 1981. Hongria. V.O.S. francès.

20.00 h.: ROMA, CIUDAD ABIERTA, *Roberto Rosellini*, 1945. Itàlia. V.O.S.E.

22.00 h.: MEMÒRIES DE LA PRESÓ, *Nelson Pereira Dos Santos*, 1984. V.O.S. francès.

DISSABTE, 29

16:00 h.: SCHMUTZ, *Paulus Manker*, 1986. V.O.S.francès.

18.00 h.: BOLLWIESER, *Rainer W. Fassbinder*, 1976. RFA. V.O.S.E.

20.00 h.: LA RODILLA DE CLARA, *Eric Rohmer*, 1970. França. V.O.S.E.

22.00 h.: RADIO ON, *Christopher Petit*, 1979. Gran Bretanya-RFA. V.O.S.E.

DIUMENGE, 30

12.00 h.: Matinal infantil: EL ULTIMO VUELO DEL ARCA DE NOE, *Charles Jarrot*, 1980. EUA. V.E.

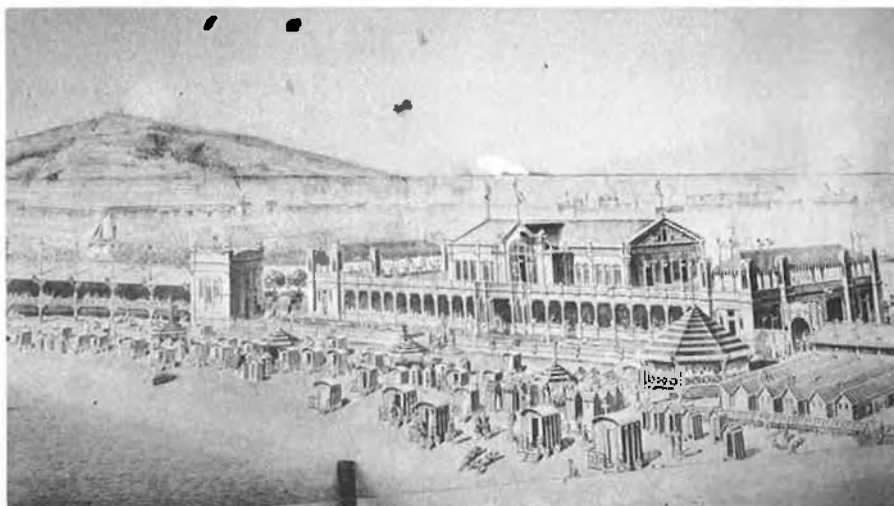
16.00 h.: LOS FRUTOS DE LA PASION, *Shuji Terayama*, 1980. França-Japó. V.O.S.francès.

18.00 h.: LES MUNTANYES BLAVES, *Eldar Chenguelaja*, 1984. URSS. V.O.S.francès.

20.00 h.: EL OTRO SENOR KLEIN, *Joseph Losey*, 1976. França-Itàlia. V.O.S.E.

22.00 h.: ODA A LA JOVENTUT, *Nuanxin Zhang*, 1985. Xina. V.O.S.E.

Travessera de Gràcia, 63.
Telèfon 201 29 06

havia estat testimoni de les nits boges de l'aristocràcia local, de la febre d'or, del xampany i la primera cocaïna, ara eren els homes de l'estraperlo els que visitaven a diari les muses del Paral·lelo, les *vicetiples*.

En la dècada dels cinquanta, els banys esdevindrien també punt de trobada gai. La seva presència es mantindria gairebé fins a la fi dels banys. Primer, de manera molt discreta, després —amb l'aparició d'alternatives com Sitges— els banys quedarien com a reducte xisclaire i divertit de l'*ambient*. Transvestits i gent de l'espectacle amanién un panorama prou animat sota l'oberta tolerància dels mateixos empleats dels banys i de les famílies, concentrades al *merendero*. La convivència —feliç, asseguren els qui ho van viure— era elogiada per publicacions internacionals com *Gai Pied*, ja en els anys vuitanta. Però tot això no havia de salvar els banys de la seva desaparició.

Cara al mar

Quan l'escriptor i periodista Josep Ma. Carandell visità la Barceloneta, l'any 1973, per a enllestir la seva *Guia Secreta de Barcelona*, la degradació ja era palpable. «Tot estava molt abandonat —explica Carandell—, hi havia rates i coses petades, però encara podies imaginar el que havia estat tot allò. Era enorme, amb teatre, menjador, sales de ball, pensava que veia visions. Tot pintat en colors blau i blanc. Era com un immens decorat de cartó-pedra, una falsificació feta amb molta gràcia, d'un moro alegre —no a la manera que ho podia haver fet Gaudí o d'altres falsificacions àrabs que tenim a Barcelona— sinó molt més simpàtic i vistós. Ara està de moda dir que Barcelona havia perdut el mar, i això no és veritat. Els banys n'eren la prova».

Un incendi ha acabat amb els banys.

El 1978, la platja dels Banys incorporava encara una darrera activitat, la del nudisme. Va ser justament al voltant dels seus practicants que s'intentà salvar els banys. La Coordinadora d'Iniciatives Gais, el Casal Lambda, el Centre Català de Naturisme i la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona es coordinaren per tal de reclamar que la platja fos acotada i habilitada per a la pràctica del nudisme. Demanaven també que l'edifici fos rehabilitat i dedicat a activitats per al barri.

De tot això no n'ha quedat res. Un incendi —alguns afirmen que oportú— ha vingut a sentenciar els Banys. Una empresa d'enderrocaments té previst en breu enderrocar l'edifici, tot i que l'ajuntament no té encara previst que hi farà. El barri de la Barceloneta, que fa tot just uns mesos perdia l'aquari, veu desaparèixer ara un dels establiments que li havien donat més renom. □